

De Schoonebeeker

Ik ben Rob Brummel, 41 jaar en woon samen met mijn partner Maurice in het Drentse ie Exloërmond. In het dagelijks leven ben ik assistent-productmanager van een groot raamdecoratiebedrijf en mijn grootste passie is: het fokken van Schoonebeekers.

De Schoonebeeker is een inheems schapenras dat vroeger in grote aantallen de heide van Drenthe en ruime omgeving begraasde. Het voorzag de eenvoudige keuterboertjes van een bout en wol, maar nog veel belangrijker: mest, die opgevangen werd in de schaapskooi. Met deze mest werden schrale en ruige gronden rijp gemaakt voor vruchtbare akkerlanden en kwam de landbouw tot ontwikkeling. Vandaag de dag is er niet zoveel heide meer en worden veel natuurterreinen mechanisch of met exoten (buitenlandse veerassen) onderhouden. Veel plaats is er voor de Schoonebeeker niet meer, waardoor het intussen het zeldzaamste schapenras van Nederland is geworden. In het stamboek staan nog slechts ruim 1000 ooien ingeschreven van dit opvallende schapenras. Daarvan heb ik er 60, naast vele lammeren en ruim 20 fokrammen. Mijn passie gaat twee richtingen op: Ik vind dit schapenras opvallend sierlijk, zijn vele bonte kleuren erg mooi en ik houd van het

eigenzinnige karakter. Daarnaast heb ik er grote moeite mee als een zeldzaam cultureel erfgoed verloren gaat, en ik wil mijn steentje bijdragen aan de instandhouding van dit ras.

Schoonebeekers zijn hele grote schapen, staan hoog op de poten en hebben een lang lijf. Ook hun staart is heel lang, soms reikt deze haast tot op de grond. In tegenstelling tot de meeste schapenrassen is hun vacht niet kroezig, maar juist heel lang en sluijk, bijna harig. Het meest opvallend is de kop. De Schoonebeeker heeft een grote, lange kop met een zogenaamde Romeinse neus, een gebogen, ronde neus. Schoonebeekers mogen voorkomen in alle kleuren die je kunt bedenken: wit, zwart, bruin en rossig, maar verreweg de meeste zijn bontgeklekt, vooral op de kop en poten. Wanneer de vlekjes klein en een beetje sproetachtig zijn, noemen we dat smodde. Grotere vlekken worden bont genoemd. Ik heb geen favoriete kleur, ik vind het leuk dat

juist alle kleuren vertegenwoordigd zijn. Misschien is geheel wit niet de meest spannende kleur, maar omdat dit bij de Schoonebeeker bijna niet voorkomt, zijn ze bij mij meer dan welkom! Maar het meest karakteristieke van de Schoonebeekers is misschien wel hun vermogen om met laagwaardige voeding gezond en oud te worden, iets wat ze van vroeger hebben overgehouden. Ze zijn ijzersterk, taai, duurzaam, weinig gevoelig voor veelvoorkomende schapenziekten, lammeren geheel zelfstandig en probleemloos af en hebben een lekker eigenzinnig karakter. Zoals gezegd, er zit veel 'natuur' in.

Mijn eerste ooien heb ik 12 jaar geleden aangeschaft, en intussen is dit koppel uitgegroeid tot haar huidige omvang. Jaarlijks worden zo rond de 100 lammetjes geboren waarvan de meeste ramlammetjes verkocht worden aan de slager. Slecht een paar ramlammetjes die heel veelbelovend lijken, mogen uitgroeien om wellicht later als fokram geselecteerd te worden. Ook de

mooiste ooilammeren blijven, zij vervangen de 25% oudere ooiën die door slijtage of matige fokprestaties het veld moeten ruimen. Zo wordt het koppel steeds op een foktechnisch hoger plan gebracht. De overige ooilammeren vinden hun weg naar andere, beginnende liefhebbers.

De lammertijd is mijn meest favoriete periode. Een Schoonebeekerooi werpt normaliter één tot twee lammetjes. Het is altijd spannend om te zien dat de weloverwogen paring die je bedacht hebt tussen de ram en de ooi slaagt. Zijn de lammetjes mooi van uiterlijk, wat is hun kleur en van welk geslacht? Je hoopt dat de paring werkt en dat de lammeren het beste van hun ouders verenigen. Soms werkt dat, maar soms ook niet. Alleen met de gelukke combinaties fok ik door. Afgelopen voorjaar was ik zo blij als een kind dat een favoriete, met haar negen jaar al wat oudere ooi, na een leven vol ramlammetjes eindelijk een oilam wierp!

De schapen worden deels gehouden op (kleinere) natuurterreintjes van natuurbeherende instanties, en deels op weideterreintjes, al dan niet met fruitbomen, van particulieren die het leuk vinden mooie schapen vlakbij huis te hebben zonder de zorgen en lasten te dragen. Het werk is voor mij en maakt deel uit van de hobbybeleving. Natuurlijk, het is best wat werk, maar lekker bezig zijn met vee in de natuur is heerlijk en ontspannend.

De scheerperiode brengt het meeste werk met zich mee, dan moeten alle schapen en lammeren gevangen worden, de ooiën worden geschoren en de hoeven onderhouden en de lammeren krijgen diverse medicijnen in en krijgen hun oormerken. Het vangen is het meeste werk, veel gesleep met hekken en je moet de ooiën in de vangkooien drijven. De meeste werken probleemloos mee, maar er zijn altijd een paar dwarse ooiën of paniekerige lammetjes. Dat doen we met z'n tweeën, dan is de klus veel sneller gepiept. Een schapendrijvende

hond heb ik niet. Een dergelijke hond kan heel gemakkelijk zijn, maar vraagt ook veel intensieve verzorging en training. Een emmer met brokjes doet ook wonderen! Er zijn drukkeres periodes waarin ik soms het hele weekend met de schapen bezig ben, maar normaliter blijft het bij enkele avonden per week een uurtje controle. Prima te doen dus. In de kroeg hangen is toch niets voor mij!

Zoveel schapen vraagt wel een goede kennis en organisatie. En dat heb ik gelukkig wel in me. De veearts wordt niet rijk bij mij, als die eenmaal per jaar komt is het veel. Ik herken verreweg de meeste schapenaandoeningen zelf en kan ze ook verhelpen. Gelukkig komt er weinig 'narigheid' bij de Schoonebeeker voor, dit ras is sterk en zeer gehard. Voor het vangen heb ik koppelbare schapenhekjes, voor het bij-snijden van de hoeven een handig knipschaartje, voor het transport een klein schapenkarretje en voor het scheren (wat ik zelf doe) een lichtgewicht elektrische scheermachine.

Onderschrift

De vachten waren vroeger heel waardevol voor de kledingindustrie, maar tegenwoordig hebben ze slechts een beperkte restwaarde. Vachten van heideschapeen zijn lang, sluiik en harig. Dat maakt ze heel geschikt om mee te vilten. Deze kunstvorm spreekt een toenevende groep liefhebbers aan. Ik adverteer met deze vachten en verstuur ze desgewenst ook per post. Om die reden kan ik ze goed verkopen en blijf ik niet met grote voorraden zitten.

Boomgaarden worden doorgaans niet of slechts extensief bemest en vormen daarmee met hun schaduwplekjes en ruigere begroeiing een prima leefomgeving voor Schoonebeekers. Wel zijn ze verzot op het blad, jonge twijgen en de schil van jongere bomen. Bescherming door een hekwerk of gaas om de stam is dus noodzakelijk. Oudere bomen worden met rust gelaten, maar ze schuren wel lekker tegen de ruwe bast die daardoor op schapenhoogte wat gladder wordt. Meer dan een deugdelijke afrastering is nauwelijks nodig, evenmin een schuur of afdak, hoewel een schuilhoekje uit de wind voor al te barre dagen wel gewaardeerd wordt. En verder fris drinkwater voor de warme dagen.

Voor de Schoonebeeker bestaat

een vereniging: de Nederlandse Fokkersvereniging het Drentse Heideschaap (NFDH). Naast de Schoonebeeker vertegenwoordigt de NFDH ook het Drents Heideschaap, een wat kleiner en gehoornd ras uit Drenthe. Sinds 10 jaar ben ik keurmeester van beide rassen en zeven jaar geleden ben ik ook de secretaris geworden van deze bloeiende en actieve vereniging met intussen al meer dan 250 leden. Nieuwe leden kunnen begeleiding krijgen, bemiddeling in fokdieren en veel informatie over alle aspecten van het hebben en houden van heideschapeen.

Interesse? Kijk eens op de website www.drentsheideschaap.nl of stuur een e-mail naar nfdh_secretaris@hetnet.nl of bel 0599-672131.

[Foto's: keuze uit Schoonebeekerfoto, -1, 2, 3]